

ЦІЛІСНИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ КОМПЛЕКС ЯК ОСНОВА ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

ХОХЛОВ М. П., ГРИГОРЕНКО А. А.

УДК 330.5

Хохлов М. П., Григоренко А. А. Цілісний господарський комплекс як основа внутрішнього ринку національної економіки

Надмірна орієнтація виробництва молоді країни на зовнішній ринок негативним чином впливає на її внутрішній ринок, породжуючи його розбалансованість, однобокість. Формування цілісного господарського комплексу створює умови для комплексного розвитку внутрішнього ринку національної економіки, зміцнення позицій на світовому ринку. Це потребує подальших теоретичних пошуків оптимальних моделей міжгалузевих зв'язків, розробки та економічних механізмів реалізації програм комплексного розвитку економіки з урахуванням соціальних наслідків процесу.

Ключові слова: внутрішній ринок, зовнішній ринок, цілісний господарський комплекс, структура експорту, структура імпорту, структура виробництва.

Табл.: 3. **Бібл.:** 12.

Хохлов Микола Пантелеймонович – доктор економічних наук, професор, кафедра економіки та оцінки майна підприємств менеджменту, Харківський національний економічний університет (пр. Леніна, 9а, Харків, 61166, Україна)

Григоренко Аліна Анатоліївна – аспірантка, кафедра економіки та оцінки майна підприємств, Харківський національний економічний університет (пр. Леніна, 9а, Харків, 61166, Україна)

УДК 330.5

Хохлов Н. П., Григоренко А. А. Целостный хозяйственный комплекс как основа внутреннего рынка национальной экономики

Чрезмерная ориентация производства молодой страны на внешний рынок негативным образом влияет на ее внутренний рынок, порождая его разбалансированность, однобокость. Формирование целостного хозяйственного комплекса создает условия для комплексного развития внутреннего рынка национальной экономики, укрепления ее позиций на мировом рынке. Это требует дальнейших теоретических поисков оптимальных моделей межотраслевых связей, разработки и экономических механизмов реализации программ комплексного развития экономики с учетом социальных последствий процесса.

Ключевые слова: внутренний рынок, внешний рынок, целостный хозяйственный комплекс, структура экспорта, структура импорта, структура производства.

Табл.: 3. **Библ.:** 12.

Хохлов Николай Пантелеймонович – доктор экономических наук, профессор, кафедра экономики и оценки имущества предприятий менеджмента, Харьковский национальный экономический университет (пр. Ленина, 9а, Харьков, 61166, Украина)

Григоренко Алина Анатольевна – аспирантка, кафедра экономики и оценки имущества предприятий менеджмента, Харьковский национальный экономический университет (пр. Ленина, 9а, Харьков, 61166, Украина)

UDC 330.5

Khokhlov M. P., Grigorenko A. A. Integral Economic Complex as a Basis of the Domestic Market of the National Economy

Excessive orientation of production of a young country at the foreign market negatively influences its domestic market and results in its imbalance and narrowness. Formation of the integral economic complex creates conditions for complex development of the domestic market of the national economy and strengthening of its positions in the world market. This requires further theoretical searches for optimal models of inter-branch connections, development and economic mechanisms of realisation of programmes of complex development of economy with consideration of social consequences of the process.

Key words: domestic market, foreign market, integral economic complex, export structure, import structure, production structure.

Tabl.: 3. **Bibl.:** 12.

Khokhlov Mykola P. – Doctor of Science (Economics), Professor, Department of Economics and the evaluation of the property management companies, Kharkiv National University of Economics (pr. Lenina, 9a, Kharkiv, 61166, Ukraine)

Grigorenko Alina A. – Postgraduate Student, Department of Economics and the evaluation of the property management companies, Kharkiv National University of Economics (pr. Lenina, 9a, Kharkiv, 61166, Ukraine)

Одним з важливіших напрямів побудови незалежної національної економіки є формування її внутрішнього ринку, який за своїм обсягом, структурною єдністю достатньою мірою спроможний забезпечити самодостатність і економічну безпеку держави. Сучасна динаміка економічного розвитку України характеризується високим рівнем залежності від зовнішнього середовища та умов співробітництва з суб'єктами міжнародної діяльності. Світова криза 2008 – 2009 рр. яскраво продемонструвала хибність розвитку країни на основі орієнтованої на експорт моделі та обумовила актуальність переходу до альтернативної економічної стратегії – з пріоритетним стимулюванням внутрішнього ринку.

Проблемам розвитку внутрішнього ринку як необхідної передумови становлення національної економіки почали приділяти значно більше уваги відомі

вчені-економісти: В. Базилевич, В. Бодров, В. Геєць, Б. Данилишин, Я. Жаліло, В. Лагутін, О. Пустовойт, В. Точилін та інші. Завдання щодо формування внутрішнього ринку України визначені у офіційних документах, що окреслюють короткострокові та стратегічні програми економічного розвитку країни [10]. Однак суттєвим упущенням теоретичної розробки процесу формування внутрішнього ринку національної економіки є наразі абстрагування від суттєвого фактора – створення цілісного господарського комплексу країни. Категорія цілісного або єдиного господарського комплексу не знаходить місця навіть у фундаментальних наукових дослідженнях структури економіки України [11], державних програмах розвитку. Суперечливі наслідки процесу глобалізації економіки, неминучість молоді держави участі в цьому процесі потребує більш зваженої, обґрунтованої економічної політики, що враховує як зовніш-

ні, так і внутрішні чинники розвитку. Тому мета роботи полягає в обґрунтуванні необхідності більш внутрішнього цілісного розвитку економіки країни, створення єдиного господарського комплексу як вирішального чинника формування її самодостатнього внутрішнього ринку. Це потребує дослідження сучасних тенденцій у напрямках розвитку ринку в Україні, структурних змін, їх наслідків.

Вступивши на шлях побудови розвинутої ринкової економіки, Україна повинна була прийняти порядок міжнародних економічних відносин у світлі «вашингтонського консенсусу», головною вимогою якого була відкритість економіки. Протягом своєї історії, особливо в останнє десятиріччя, спостерігається тенденція зростання відкритості національної економіки України до зовнішнього світу, що має як позитивні, так і негативні наслідки. Серед позитивних – зростання виробництва за межі внутрішніх потреб, тобто розширення ринку попиту на вітчизняні товари (табл. 1). Це сприяє збільшенню валютних надходжень, підвищенню конкуренції вітчизняних виробників з іноземними, зміцненню довіри між країнами тощо [4, с. 31].

Таблиця 1

Динаміка показників зовнішньоекономічної діяльності України за 2002 – 2012 рр. [5]

Рік	ВВП, млн грн	Експорт товарів і послуг, % до ВВП	Імпорт товарів і послуг, % до ВВП	Коефіцієнт покриття імпорту експортом, %
2002	441,5	28,2	25,9	108,6
2003	267,3	57,8	55,2	104,7
2004	345,1	63,6	56,0	113,7
2005	441,5	51,5	50,6	101,7
2006	544,2	46,6	49,5	94,2
2007	720,7	44,8	50,6	88,7
2008	948,1	46,9	54,9	85,5
2009	913,3	46,4	48,1	96,5
2010	1 082,6	50,7	53,7	94,6
2011	1 302,1	54,4	60,6	89,7
2012	1 408,9	50,9	59,3	85,9

Однак надмірна відкритість національної економіки зумовляє високу чутливість динаміки реального ВВП від коливань світової кон'юнктури, обмінних курсів і тенденцій розвитку країн-партнерів.

Аналіз динаміки коефіцієнта покриття імпорту експортом (див. табл. 1) показує, що в період з 2002 по 2005 рр. експорт незначно покриває імпорт, і показник покриття мав тенденцію до зниження, а в період з 2006 по 2012 рр. експортних надходжень було недостатньо для оплати імпортованих товарів і послуг. Обсяг експорту та його частки в структурі ВВП України збільшився з 28,2% у 2002 р. до 50,9% у 2012 р., а імпорт – з 25,9% до 59,3%, відповідно. Такий стан речей криє в собі загрози, пов'язані з тим, що в період звуження світового попиту на продукцію відбувається скорочення національного експорту.

Економічна криза 2008 – 2009 рр. продемонструвала необхідність кардинальної перебудови інституційних засад зовнішньої торгівлі. Адже за цей період українська промисловість зазнала найбільшого спаду. Обсяг її виробництва скоротився на 24,3%. Найбільших втрат зазнали експортоорієнтовані види діяльності: спад у легкій промисловості становив 28,4%, хімічний і нафтохімічний – 28%, у металургійній – 34,4%, у машинобудуванні – 40,4% [12, с. 23].

На сьогодні економіка України досягла критичної межі залежності від зовнішніх ринків. Тому для сталого економічного розвитку національної економіки в Україні вкрай необхідно розвивати власний внутрішній ринок із розгалуженою системою поділу та кооперації між галузями, виробництвами.

Згідно з даними Звіту про глобальну конкурентоспроможність Всесвітнього економічного форуму, у 2012 р. за індексом розміру внутрішнього ринку Україна посідає 35-е місце з-поміж 144 країн світу і лише 117-е за ефективністю його використання [2]. В аналогічному рейтингу п'ятирічної давнини Україна у 2007 р. посідала відповідно 27-е та 103-є місця з-поміж 131 країн [1]. Загальна товарна пропозиція внутрішнього ринку України у 2004 р. на 67,2% забезпечувалася поставками вітчизняних виробників, а у 2010 р. – лише 59,3% [3]. Це свідчить про те, що внутрішній ринок України є містким і може стати потужним чинником економічного зростання. Однак ефективність його функціонування продовжує знижуватися, хронічні проблеми не вирішуються, а навпаки, поглиблюються.

Орієнтація на зовнішній попит негативно впливає на виробничу структуру економіки, перетворюючи її на свій лад, на економіку, яка притаманна менш розвинутим країнам. Це відображається у структурі зовнішньої торгівлі (табл. 2).

Однією з головних експортоорієнтованих галузей зовнішньої торгівлі України є металургія. Протягом 2002 – 2005 рр. на цю галузь припадало близько 40% загального експорту країни, а в 2012 р. – лише 27,5%. За обсягами виробництва стали в 2008 р. Україна зайняла восьме місце у світовому рейтингу [9, с. 96]. У 2011 р. у структурі промислового виробництва частка металургії складала 27,5%. Проте нерозвиненість внутрішнього ринку металопродукції та гіпертрофований експорт обумовлює надмірну залежність металургійної галузі від кон'юнктури світових металургійних ринків і має негативні наслідки для товарної структури промисловості, що є дестабілізуючим чинником розвитку.

Металургійне виробництво, яке ще на початку 1990-х рр. було багатонаменклатурним зі значною часткою прогресивних видів наукомісткої продукції, набуло напівфабрикатного характеру. [6, с. 97]. У той час, коли розвинуті країни прагнуть закріпити за собою нішу найбільш високотехнологічної та дорогої продукції, із загального обсягу експорту металопродукції України в країни ЄС напівфабрикати склали 38%, металобрухт – 15%, чавун – 19%, феросплави – 8%, плоский прокат – 10%, довгий прокат – 7%, інша металопродукція – 3% [7, с. 112].

Структура зовнішньої торгівлі товарами у 2002 – 2012 рр., % [5]

Номенклатура	Експорт				Імпорт			
	2002	2005	2010	2012	2002	2005	2010	2012
Усього	100	100	100	100	100	100	100	100
Недорогоцінні метали та вироби, з них:	39,7	41,0	33,7	27,5	4,8	6,8	6,8	6,2
– чорні метали	29,9	33,5	28,4	22,3	1,7	3,2	3,2	2,7
– вироби з чорних металів	3,1	5,4	3,9	4,1	1,1	1,5	1,5	1,5
Мінеральні продукти, з них:	12,5	13,7	13,1	11,1	41,5	32,0	34,8	32,5
– руди, шлак і зола	2,5	3,1	5,0	4,8	1,7	1,9	1,8	1,0
– палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки	9,2	9,8	7,1	5,3	39,2	29,5	32,3	30,9
Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання	9,8	8,3	11,0	10,2	14,7	17,6	13,4	15,5
Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості; полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них	9,2	10,4	8,1	8,9	12,4	13,9	16,6	15,4
Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби	3,8	4,8	6,3	8,7	6,0	8,9	6,0	9,5
Живі тварини; продукти, жири та олії тваринного та рослинного походження	10,3	8,8	14,3	20,9	2,8	3,4	5,3	5,4
Готові харчові продукти	3,0	3,8	5,0	5,1	3,8	4,0	4,1	3,5
Продукція легкої промисловості	4,1	3,6	2,0	1,6	4,6	5,0	4,4	4,2
Продукція деревообробної промисловості	3,2	2,9	3,4	3,1	4,5	3,3	3,3	2,5
Інші товари	3,3	2,6	2,5	2,5	3,9	4,7	4,9	4,8

Дані табл. 2 свідчать, що основу товарної структури українського експорту складає низькотехнологічна і водночас енергоємна продукція. Така структура виробництва, що спрямована на задоволення потреб зовнішнього ринку, не може надати поштовху для розвитку суміжних галузей, у першу чергу машинобудування, виснажує енергетичні ресурси країни. Тому основними товарами українського імпорту залишаються енергоносії.

У загальному обсязі імпорту товарів у 2012 р. 32,5% становили мінеральні ресурси. Надходження механічного та електричного обладнання, транспортних засобів, недорогоцінних металів і виробів з них становили 31,2% від загальної вартості імпорту. Високрозвинуті промисловості України важкого та транспортного машинобудування здали свої позиції: цих засобів імпортується значно більше, ніж йде на експорт.

Розвиток внутрішнього ринку значною мірою залежить від повноцінного функціонування промислового комплексу економіки.

Потужна промисловість, яка володіє розвиненим виробничим, інтелектуальним потенціалом, є ядром, основою успішного розвитку країни та її багатого розгалуженого внутрішнього ринку, що спроможний поширювати товари на зовнішній ринок. В Україні багаторічне віддавання пріоритету зовнішньоекономічним інтересом на шкоду інтересам забезпечення міцних внутрішніх основ життєдіяльності держави призводить до значних диспропорцій, занепаду, у першу чергу, двох найважливіших галузей: машинобудування, що озброює виробничу

діяльність засобами праці, і легку промисловість – внутрішнє джерело засобів споживання для населення, що має неабияке значення для безпеки держави (табл. 3).

Подавший занепад вітчизняного машинобудування унеможливує модернізацію економіки, озброєння народного господарства сучасними засобами праці. Для технічного переозброєння економіки на імпортній техніці відсутні достатні інвестиційні ресурси. Щодо легкої промисловості України, то доля її являє собою яскравий приклад хибності безоглядної політики фрітрейдерства в конкурентному середовищі. Динаміка виробництва у металургійній промисловості ще раз підкреслила високу залежність вітчизняного виробника від зовнішнього попиту.

Розбалансування структури виробництва розповсюдилось і на інші галузі. В агропромисловому комплексі у занепаді тваринництво, у першу чергу, велика рогата худоба, на користь рослинництва, де провідну роль відіграють олійні культури, які наповнюють європейський ринок.

Фінансовий сектор, де також орудують іноземні банки, операції з нерухомістю, інші посередницькі транзакційні операції потіснили реальний сектор економіки. Це справило пряму дію на трудовий потенціал національної економіки: підготовка кадрів не відповідає за своєю структурою ані нагальним потребам господарства, ані перспективним завданням його розвитку.

Структура промислового виробництва в Україні, % [5, 8]

Підгалузі промисловості	Рік									
	1985	1990	1995	2000	2005	2007	2008	2009	2010	2011
Промисловість у цілому	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Добувна промисловість	7,2	5,7	13,2	12,0	8,3	7,9	9,3	8,3	10,0	11,0
Харчова промисловість	18,7	18,6	15,1	17,7	16,3	15,3	15,2	19,8	18,0	16,6
Легка промисловість	11,6	10,8	2,8	1,7	1,1	1,0	0,9	0,9	0,8	0,7
Хімічна та нафтохімічна промисловість	6,1	6,0	7,4	6,7	6,4	6,1	6,1	6,0	5,9	6,7
Металургія та оброблення металу	12,6	11,0	21,8	23,0	22,1	22,0	22,0	17,6	18,8	18,1
Машинобудування	28,4	30,7	16,1	11,3	12,7	13,7	13,3	10,6	10,9	11,6
Електроенергетика	3,2	3,2	11,0	15,1	15,9	18,2	17,8	22,3	21,4	22,7
Інші	12,2	14,0	12,6	12,5	17,2	15,8	15,4	14,5	14,2	12,6

Формування цілісного, єдиного господарського комплексу є невідкладною нагальною потребою всебічного розвитку внутрішнього ринку як дійсно надійної основи успішного функціонування національної економіки України, сталого забезпечення внутрішніх потреб і виходу на зовнішні ринки з конкурентоспроможними товарами. Надмірна орієнтація виробництва на зовнішній ринок служить інтересам доволі вузького кола осіб, яку очолює компрадорський прошарок великого бізнесу і в дуже обмеженому обсягу відповідає загальнонаціональним інтересам. Під приводом виконання корисної функції забезпечення економіки іноземною валютою відбувається виснаження природних, трудових, енергетичних ресурсів, погіршується екологія. Ситуація має бути переборена в напрямі реалізації інтересів суспільства шляхом інтеграції суспільного виробництва в єдиний цілісний господарський комплекс.

Зосередження уваги на створенні власного цілісного господарського комплексу не означає побудову якоїсь автаркії. Інтеграція національної економіки у світове господарство в умовах глобалізації, по-перше, неминуче, а по-друге, несе в собі, як вище відмічалось, велику користь. Досвід розвинутих країн свідчить, що розвиток зовнішньоекономічних відносин не протирічають зміцненню власної цілісної багатогалузевої економіки, цілісного національного господарського комплексу. Кожна розвинена держава займає певне місце в системі міжнародного поділу праці, але спирається головним чином на власну багатогалузеву економіку.

ВИСНОВКИ

Нагальним завданням створення надійної основи для розвитку збалансованого внутрішнього ринку національної економіки і зміцнення позицій України на зовнішньому ринку є формування власного цілісного багатогалузевого господарського комплексу. Це потребує подальших теоретичних пошуків оптимальних моделей міжгалузевих зв'язків, розробки та економічних механізмів реалізації програм комплексного розвитку економіки з урахуванням соціальних наслідків процесу. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. The Global Competitiveness Report 2007 – 2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reports.weforum.org/>
2. The Global Competitiveness Report 2012 – 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reports.weforum.org/>
3. **Базиліук Я.** Світові економічні процеси спонукають Україну розвивати свій внутрішній ринок / Я. Базиліук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uspp.org.ua/interview/20.svitovi-ekonomichni-procesi-sponukayut-ukrainu-rozvivati-svii-vnutrishniy-rinok.htm>
4. Внутрішній ринок України: теорія та стратегія посткризового розвитку : наук.-метод. розробка / В. Г. Бодров, Н. І. Балдич, В. О. Гусев та ін. ; за заг. ред. В. Г. Бодрова. – К. : НАДУ, 2011. – 80 с.
5. Державний комітет статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. **Загорська Т. П.** Ринок металопродукції і розвиток гірничо-металургійного комплексу України / Т. П. Загорська // Економіка і прогнозування. – 2005. – № 4. – С. 95 – 106.
7. Направления структурного обновления промышленности в условиях вхождения Украины в мировой хозяйственный комплекс / Е. В. Кулиш, В. А. Телюк // Экономика промышленности : сб. науч. тр. – Донецк : ИЭП, 2005. – С. 111 – 121.
8. Народное хозяйство СССР в 1990 г.: стат. Ежегодник / Госкомстат СССР. – М. : Финансы и статистика, 1990. – С. 641.
9. Оцінка потреб України у галузі сприяння міжнародній торгівлі: Вплив торговельної політики на людський розвиток [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://appu.org.ua/attachments/71/ua_52916aft_ukr\(web\).pdf](http://appu.org.ua/attachments/71/ua_52916aft_ukr(web).pdf)
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2013 року № 187 «Про затвердження Державної програми активізації розвитку економіки на 2013 – 2014 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/187-2013-%D0%BF#n1>
11. Структурні перетворення в Україні: передумови модернізації економіки / А. П. Павлюк, Д. С. Покришка, Я. В. Белінська [та ін.] ; за ред. Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2012. – 104 с.
12. **Якубовський М.** Промислова політика: проблеми та перспективи модернізації / М. Якубовський // Економіка України. – 2010. – № 8. – С. 21 – 29.

REFERENCES

Bazyliuk, Ya. "Svitovi ekonomichni protsesy sponukaiut Ukrainu rozvyvaty svii vnutrishnii rynok" [Global economic processes encourage Ukraine to develop its domestic market]. <http://>

www.uspp.org.ua/interview/20.svitovi-ekonomichni-procesi-sponukayut-ukrainu-rozvivati-sviy-vnutrishniy-rinok.htm.

Bodrov, V. H., Baldych, N. I., and Husiev, V. O. *Vnutrishnii rynok Ukrainy: teoriia ta stratehiia postkryzovoho rozvytku* [The domestic market of Ukraine: Theory and strategy of post-crisis development]. Kyiv: NADU, 2011.

Derzhavnyi komitet statystyky. [Ekonomika promyshlennosti, 111-121. Donetsk: IEP, 2005.](http://www.ukrstat.gov.ua/Kulish, E. V., and Teliuk, V. A.)

[Legal Act of Ukraine]. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/187-2013-%D0%BF#n1>

Narodnoe khoziaystvo SSSR v 1990 g. [The national economy of the USSR in 1990]. Moscow: Finansy i statistika, 1990.

"Otsinka potreb Ukrainy u haluzi spriannia mizhnarodnii torhivli: Vplyv torhovelnoi polityky na liudskyy rozvytok" [Ukraine

Needs Assessment Aid for Trade: Trade and Human Development]. [http://appu.org.ua/attachments/71/ua_52916aft_ukr\(web\).pdf](http://appu.org.ua/attachments/71/ua_52916aft_ukr(web).pdf)

Pavliuk, A. P., Pokryshka, D. S., and Belinska, Ya. V. *Strukturni peretvorennia v Ukraini: peredumovy modernizatsii ekonomiky* [Structural transformations in Ukraine: background of economic modernization]. Kyiv: NISD, 2012.

"The Global Competitiveness Report 2012 – 2013" <http://reports.weforum.org/>

"The Global Competitiveness Report 2007 – 2008" <http://reports.weforum.org/>

Yakubovskiy, M. "Promyslova polityka: problemy ta perspektyvy modernizatsii" [Industrial policy: problems and prospects of modernization]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 8 (2010): 21-29.

Zahorska, T. P. "Rynok metaloproduktii i rozvytok hirncho-metalurhiinoho kompleksu Ukrainy" [Steel market and the development of mining and metallurgical complex of Ukraine]. *Ekonomika i prohnozuvannia*, no. 4 (2005): 95-106.

УДК 336.02

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ НАПРЯМКИ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ В ПРОЦЕСІ СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

ПЕТРУШЕВСЬКА В. В.

УДК 336.02

Петрушевська В. В. Трансформаційні напрямки фінансової політики в процесі стабілізації економіки України

Метою дослідження є розгляд теоретичних положень щодо державної фінансової політики. У статті розглянуто роль фінансової політики в забезпеченні стабілізації фінансової системи України. Представлено концептуальні положення щодо основних цілей, механізмів й інструментів стабілізаційної фінансової політики держави. Розроблено економічні показники її ефективності. Використання в практичній діяльності органами державної влади показників економічної ефективності стабілізаційної фінансової політики дозволить суспільству оцінити доцільність заходів такої політики, тим самим підвищити її ефективність й знизити критику на адресу уряду. Необхідним напрямком досягнення результативності й ефективності стабілізаційної фінансової політики є врахування в процесі її розробки й реалізації органами державної влади інтересів усіх соціальних груп (населення, підприємців, фінансових інститутів і компаній й т. ін.).

Ключові слова: фінансова політика, цілі, стабілізація, інструменти, механізми.

Рис.: 1. **Формул:** 5. **Бібл.:** 8.

Петрушевська Вікторія Вікторівна – кандидат наук з державного управління, доцент кафедри «Фінанси», Донецький державний університет управління (вул. Челюскінців, 163а, Донецьк, 83050, Україна)

E-mail: petrushevskaya@list.ru

УДК 336.02

Петрушевская В. В. Трансформационные направления финансовой политики в процессе стабилизации экономики Украины

Целью исследования является рассмотрение теоретических положений относительно государственной финансовой политики. В статье рассмотрена роль финансовой политики в обеспечении стабилизации финансовой системы Украины. Представлены концептуальные положения относительно основных целей, механизмов и инструментов стабилизационной финансовой политики государства. Разработаны экономические показатели ее эффективности. Использование в практической деятельности органами государственной власти показателей экономической эффективности стабилизационной финансовой политики даст возможность обществу оценить целесообразность мер такой политики, тем самым повысить ее эффективность и снизить критику в адрес правительства. Необходимым направлением достижения результативности и эффективности стабилизационной финансовой политики является учет в процессе ее разработки и реализации органами государственной власти интересов всех социальных групп (населения, предпринимателей, финансовых институтов и компаний и т. д.).

Ключевые слова: финансовая политика, цели, стабилизация, инструменты, механизмы.

Рис.: 1. **Формул:** 5. **Библ.:** 8.

Петрушевская Виктория Викторовна – кандидат наук по государственному управлению, доцент кафедры «Финансы», Донецкий государственный университет управления (ул. Челюскинцев, 163а, Донецк, 83050, Украина)

E-mail: petrushevskaya@list.ru

UDC 336.02

Petrushevskaya V. V. Transformation Directions of the Financial Policy in the Process of Stabilisation of the Ukrainian Economy

The goal of the article is consideration of theoretical provisions with respect to the state financial policy. The article considers the role of the financial policy in ensuring stabilisation of the Ukrainian financial system. It presents conceptual provisions regarding main goals, mechanisms and instruments of the stabilisation financial policy of the state. It develops economic indicators of its efficiency. The use of indicators of economic efficiency of the stabilisation financial policy by the bodies of state authority in their practical activity would provide the society with a possibility to assess expediency of measures of this policy increasing its efficiency and decreasing criticism at the government. A necessary direction of achievement of effectiveness and efficiency of the stabilisation financial policy is taking into consideration interests of all social groups (population, entrepreneurs, financial institutes and companies, etc.) by the bodies of state authority in the process of its development and realisation.

Key words: financial policy, goals, stabilisation, instruments, mechanisms.

Рис.: 1. **Formulae:** 5. **Bibl.:** 8.

Petrushevskaya Viktoriya V. – Candidate of Sciences (State Administration), Associate Professor of the Department "Finance", Donetsk State University of Management (vul. Chelyuskintsev, 163a, Donetsk, 83050, Ukraine)

E-mail: petrushevskaya@list.ru